

אם המושבות הולידה את אם הקבוצות

פתחתקוה, אם המושבות, ערש הולדתה של החקלאות העברית המודרנית, הפכה במרוצת השנים לדוגמה של קידמה כלכלית וחברתית, ממש כשם שההתיישבות העובדת על עשרות קיבוצים מושביה וכפריה ממשיכה את המסורת שנלמדה אצלה. עיחה עם דב תבורי, ראש העיר ויו"ר מרכז השלטון המקומי.

מאת יאיר נילאור

דב תבורי: עיקר המאמץ לשמר את איכות החיים והסביבה.

פתחתקוה, בשנה הבאה בת 110, היתה מראשיתה חממה לפועל העברי ולחקלאות העברית של אלפי עולים חלוצים. לאחר ששהו בה מספר שנים ולמדו את עבודות השדה והפרדסים, יצאו ממנה להקים ישובים ברחבי הארץ. קיבוצים כמו דגניה ואחרים, כמו גם כפרים ומושבים, ראשיתם ב"אם המושבות". מי לא עבר בהזו כמעט כל מנהיג הישוב, אבות המדינה בדרך ולאחר היווסדה - ברל כצנלסון, הסופר חיים ברנר, א.ד. גורדון, דוד בן-גוריון, גולדה מאיר, לוי אשכול ואחרים.

היום, פתחתקוה היא אחת הערים היותר משגשגות בישראל. משתרעת על 39 אלף דונם ואוכלוסייתה מתקרבת ל-150 אלף נפש. יש בה מוסדות ציבור רבים, קריית מוזיאונים, פארק על שטח של כ-2,000 דונם ליד מעיינות הירקון בצמוד לאתר הארכיאולוגי אפק שליד מבצר אנטיפטרוס. בן הוקמו בה מרכזי ריפוי ושוקים חשובים: בתי החולים "בילינסון" ו"השרון" ו"בית רבקה".

ראש העיר, דב תבורי, נכנס כבר לשנה העשירית בתפקידו. הוא גם יו"ר מרכז השלטון המקומי. טיפוס איכפתיק מטבעו. הדבר ניכר היטב בדרך פעולתו בעיר, ובהישגיו כל הרשויות המקומיות. לדעתו, שומרת פתחתקוה על ייחודה. הרעש של תל-אביב טרם הגיע אליה. הרבה זוגות צעירים נמשכים אליה, ומגדילים את אוכלוסייתה בכשלושה אחוזים לפחות מדי שנה. זאת חרף העובדה, שמחירי הדירות בעיר אינם זולים בהשוואה להוד'השרון למשל.

מי לא עבר במושבה? כמעט כל מנהיגי הישוב, אבות המדינה בדרך - ברל כצנלסון, חיים ברנר, א.ד. גורדון, דוד בן-גוריון, גולדה מאיר, לוי אשכול ואחרים.

"אין לנו חינוך לוקיט עמדה. כשנער או נערה ילמדו להתייחס לדברים, הם יהיו לאנשים בעלי אוריינטציה אמיתית. בבית-הספר, היום, לא נותנים הודמנות לחשוב".

עיחה רבה יש גם בתחום החינוך הלא-פורמלי. קיימות בעיר לא פחות מעשר תזמורות נוער, שמלוות את כל המופעים והאירועים הציבוריים, ותזמורת ג'אז. יש להקות בידור, בסגנון להקת הנח"ל של פעם, שקוצרות תשבחות. יש גם להקות ריקודים ומחול קלאסי. מועצות התלמידים של בתי-הספר מנהלות חיי קהילה רחבים. תנועות הנוער משתפות פעולה ביניהן. את כל הפעולות האלה, רובות אחרות, מחזקת העירייה בתקציבים נוספים.

ריגשות מיוחדת נודעת בפתחתקוה ליחסי דתיים וחילוניים. מיותר להזכיר את המאבק העיקש של דב תבורי לפתיחת קולנוע "היכל" המחודש בלילות-שבת, חרף מיתקפת הנגד של הדתיים. דעתו נחושה: "יש לאפשר לכל אחד לחיות את אורח חייו. איש באמונתו ויחיה. אני לא מציע לאף אחד לחלל את השבת, חס וחלילה. מצד שני המושג חילול שבת אינו מקובל עלי. פעם, בקיבוצים, כל אחד בחר את יום המנוחה שלו, והם נוכחו לדעת שזה לא טוב מבחינה חברתית ומשפחתית. לדעתי, גם כוונתו של משה רבנו היתה חברתית ולא דתית. אבל בשיחות עם רבנים אחרים לא מצליחים לשכנע זה את זה".

פתחתקוה ערוכה, מבחינת מערכות השרות הציבורי, בכל תחום שהאזרח זקוק לו: הוקמו ופותחו בה מרכזי מסחר חדישים, ומרכולים גדולים בכל רחבי העיר. יש בעיר בריכות מקורות, מגרשי טניס, אולמות סקווש, תרבות הפנאי משופעת בחוגים למבוגרים: יש מוזיאונים, פארקים, תזמורת קאמרית, שלושה בתי-קולנוע חדישים. לדעת דב תבורי אין עדיין הצדקה להקמת תיאטרון עירוני מקומי, אבל מפעלי המנייים לתיאטרות ישראל מאד מפתחים בעיר.

תמונת המצב, אומר תבורי, היא פרי יוזמה ותכנון המתחשבים בצרכי האזרח. כך, למשל, השקיעה העיריה 750 אלף ש"ח בהקמת המרכז לתרבות וחברה החדש ע"ש שרת, שבו יתקיימו מופעי תיאטרון, מוסיקה וסינמטק. המרכז יפתח בסוף אפריל. כדאי לציין גם את התהליך המסודר של הקמת רשת טלוויזיה בכבלים לכל תושבי העיר, כולל עבודות תשתית לטלוויזיה קהילתית.

דב תבורי טוען שבתכנון העיר נעשו שגיאות לפני עשרות שנים. הדוגמה הבולטת היא איזור התעשייה של קריית-אריה, שהוקם לפני 80 שנה, ליד איזור מגורים. "בעזרת הטכנולוגיות המתקדמות אנו מונעים היום זיהום אויר, אבל מספיק קלוקל קטן והרוח מביאה עשן", אומר ראש העיר שדווקא מעוניין בתעשייה, כדי לפתור את בעיית התעסוקה בעיר ולהתחרות בתל-אביב, אך לא במחיר פגיעה באיכות החיים.

תבורי, בעל תואר מוסמך בפסיכולוגיה חינוכית, כיהן במשך 25 שנה בתפקידים שונים במשרד החינוך. בין היתר היה מפקח ארצי על הגדנ"ע ושל"ח. קרבתו האישית לנושא החינוך משתקפת במערכת העירונית. הוא אומר: "כשאני נפגש עם מורים ומנהלים, התיזה שאני מטיף לה היא, שאין לנו חינוך לוקיט עמדה. כשנער או נערה ילמדו להתייחס לדברים, הם יהיו לאנשים בעלי אוריינטציה אמיתית. בבית-הספר, היום, לא נותנים הודמנות לחשוב. בית-הספר אינו ערוך, לא פדגוגית, לא מתודולוגית ולא מבחינת אמצעים, כדי להעניק לנוער השכלה. בבתי-הספר מקצועיים מלמדים מחשבים עם ציוד מלפני 20 שנה".

לפיכך, מערכת החינוך בפתחתקוה זוכה להתייחסות בדרגת חשיבות גבוהה. וכך, לכל נער ונערה, בכל גיל ורמת-יכולת, ניתנת אפשרות ללמוד בכל הרמות והמגמות. לילדים המתבלטים באופן חיובי יש אפשרות להתבטא, אך גם לאלה שאינם מגיעים להישגים נורמטיביים. תקציב החינוך והתרבות מהווה נתח נכבד מאד בתקציב העירוני. למעשה, העיריה מכפילה ממקורותיה את הסכום שמשרד החינוך מקציב לה. העיריה עושה הכל כדי לבסס את עתידתם של ילדי פתחתקוה.